

NOVAC U KNJIŽEVNOSTI

„Ne vjeruj, dječake moj, onima koji ti obećavaju da ćeš se obogatiti preko noći. Oni su većinom ili luđaci ili varalice.“

Carlo Collodi; Pinocchio

CARLO COLLODI – PINOCCHIO

Klasik dječje književnosti, Pinocchio koji je napisao talijanski pisac Carlo Collodi priča je o **sazrijevanju jednog dječaka** kojeg pratimo kako stječe **iskustvo na vlastitoj koži** i suočava se sa **raznim izazovima iz okruženja u kojem odrasta**.

Pinocchio je odlična priča na temelju koje možemo razgovarati i o novcu. Posebno su zanimljivi neki dijelovi priče u kojima možemo puno naučiti o **ulaganjima, riziku i prinosu**, ali i o tome kako se **novac zarađuje poštenim radom**.

Uz pregršt poučnih poruka za mlade ljude kroz ovu priču se mogu izvući brojne pouke o životu, istini, lažima, smislu života, učenju, radu, odgovornosti, povjerenju...

„Samo ti pričaj, Zrikavče, što god hoćeš, ali ja znam da sutra u zoru odlazim oдавде, jer ako ostanem ovdje, dogodit će mi se ono što se događa i drugim dječacima, a to će reći da će me **poslati u školu i, milom ili silom, morat ću učiti**. A ja, da ti budem iskren, ne bih učio, više volim trčati za leptirima i verati se po stablima i krasti priče iz gnijezda.

„Jadni glupane! Zar ti ne znaš da ćeš tako postati najobičniji magarac i da će te svi ismijavati?“

„Ako ti se ne da ići u školu, **zašto onda barem na izučiš neki zanat pa da pošteno zaradiš za koru kruha?**“

„Od svih zanata na svijetu samo mi se jedan sviđa.“

„A koji je to zanat?“

„**Jesti, piti, spavati i zabavljati se i skitati od jutra do mraka.**“

„Samo da znaš – reče Zrikavac svojim uobičajenim smirenim glasom – svi oni koji se bave tim zanatom, **gotovo uvijek završe u bolnici ili u zatvoru**.“

Citat iz knjige Pinocchio

KAKO SE NOVAC ZARAĐUJE?

Dijalog između Pinocchia i Zrikavca na početku priče (citat u okviru lijevo) odlična je podloga za razgovor o tome **kako se novac zarađuje te za upozoriti mlade ljude na posljedice života temeljenog na zabavi i užitku bez rada i obveza**.

Naime, Zrikavac upozorava Pinocchia da bi ga takav život mogao odvesti u **zdravstvene probleme, ali i probleme s pravosuđem**.

Još u osnovnoj školi je važno s djecom razgovarati o tome kako se novac zarađuje i zbog čega je školovanje važno, upravo kako bi pronašli smisao u tome što rade.

Jedna od prvih lekcija o novcu nakon što naučimo **razlikovati želje od potreba** je usvojiti filozofiju „**života u skladu s vlastitim mogućnostima**“. Važno je da mladi nauče cijeniti trud koji njihovi roditelji ulažu kako bi svojoj obitelji omogućili normalan život, što često puta znači i **puno odricanja**. Na primjeru Pinocchievog tate možete s djecom u školi porazgovarati o ovoj temi:

„Danas u školi želim odmah naučiti čitati, onda ću sutra naučiti pisati, a prekosutra ću naučiti računati. Zatim, zahvaljujući svojim sposobnostima zaradit ću mnogo novca i, s prvom plaćom koju dobijem, želi odmah dati sašiti ocu lijep suknjeni kaput. Ma kakvo sukno? Dat ću mu ga napraviti cijelog od srebra i zlata, s pucetima od briljanata. A to onaj jadni čovjek stvarno zaslužuje, jer ukratko, **da bi mi mogao kupiti knjige i poslati me u školu, ostao je samo u košulji... i to na ovoj hladnoći! Nisu baš svi očevi spremni na takvu žrtvu.**“ - citat iz knjige Pinocchio

LAKA ZARADA – MIT ILI ZABLUDA?

U moru poučnih iskustava koje Pinocchio doživljava i kroz koje sazrijeva jedno nam se učinilo posebno zanimljivo jer je itekako dobra podloga za naučiti mlade **kako su obećanja o brzom i velikom zaradi opasnost koje se trebaju jako paziti**. U dijalogu između lisice i Pinocchia, lisica uspijeva uvjeriti Pinocchia kako u Zemlji budala u Polju čuda jedan ukopani zlatni novčić uz malo vode i soli tijekom noći naraste u drvo puno novčića.

Iako je ova priča naočigled izmišljotina, nažalost i odrasli vrlo često upadaju u ovu zamku kao da u djetinjstvu nisu čitali Pinocchia. Ako samo malo odemo u prošlost, prisjetit ćemo se ljudi koji su izgubili novce u tzv. „**lancima sreće**“ jer su im prijatelji i susjedi rekli da se tamo može zaraditi preko noći velike novce i obogatiti se. Svi ovi ulagači su bili punoljetni, a opet su poput Pinocchia poletjeli za zaradom sličnom onoj koju je lisica opisivala na Polju čuda.

Nismo li i sada svjedoci masovnih **ulaganja u kriptovalute** o kojima mislimo da sve znamo i da je zarada dobra i laka, a da nismo nikada pročitali upozorenje koje je objavila Hrvatska narodna banka <https://www.hnb.hr/-/moguci-rizici-povezani-s-ulaganjima-u-virtualne-valute>

„Tvojih pet novčića preko noći mogu postati dvije tisuće.

Dvije tisuće! – ponovi Mačak

Ali kako je to moguće?

Odmah ću ti objasniti – reče Lisica –

Trebaš znati da u Zemlji budala postoji jedno sveto polje, koje zovu Polje čuda. U tom polju načiniš malenu rupu i unutra staviš, na primjer, jedan zlatni novčić. Zatim rupu pokriješ s malo zemlje, zaliješ s dva vjedra vode iz zdenca, baciš na to malo soli, i navečer odeš mirne duše u krevet. U međuvremenu tijekom noći, novčić klija i procvjeta, i sljedeće jutro, vrativši se na polje, nađeš što? Nađeš jedno lijepo drvo s toliko zlatnih novčića, koliko zrna žita može imati puni klas u lipnju.

Dakle – reče Pinocchio sve više u čudu – kad bih ja na tom polju zakopao svojih pet novčića, koliko bih novčića pronašao sljedećeg jutra?

Računica je vrlo jednostavna – odgovori Lisica – i sam možeš zbrojiti na prste. Pretpostavi da i svaki novčić daje pet stotina novčića: petsto pomnoži sa pet, i sljedećeg jutra u džepu ćeš nositi dvije tisuće i petsto sjajnih i zveckavih novčića.

Citat iz knjige Pinocchio

LAKA ZARADA – MIT ILI ZABLUDA?

Jako je važno mlade upozoriti da **velika zarada uglavnom nosi sa sobom i veliki rizik od gubitka uloženog novca i da je to rizik kojeg moraju biti svjesni prije nego krenu u ulaganja o kojima malo znaju ili koja nedovoljno razumiju**. Možda i uspiju zaraditi novce, ali trebaju biti svjesni da postoji i veliki rizik da ih izgube. Savjet od susjeda nije dovoljno pouzdan osim ako susjed nije ovlašten zakonski priznat investicijske savjetnik i na to treba upozoriti mlade kako se kasnije ne bi izložili financijskom riziku s kojim se neće moći nositi.

Kad nam netko nudi laku i veliku zaradu trebamo se sjetiti **upozorenja Zrikavca** iz priče o Pinoccchiu koji je rekao:

„Ne vjeruj, dječčice moj, onima koji ti obećavaju da ćeš se obogatiti preko noći. Oni su većinom ili luđaci ili varalice.“ - citat iz knjige Pinocchio

ili **zaključka Papige** koja se Pinoccchiu rekla:

„Dakle – poviče Pinocchio naljutivši se – može li se znati, neotesana Papigo, čemu se smiješ?

Smijem se onim budalama koje vjeruju u sve gluposti i koje se daju nasamariti od onih koji su lukaviji od njih.

Govoriš možda o meni?

Da, o tebi govorim, jadni Pinocchio, o tebi koji imaš tako malo soli u glavi da vjeruješ kako se novac može zasaditi i ubrati u polju, kao što se grah i bundeva sade. I ja sam nekoć to povjerovala i danas snosim posljedice.

Danas (a sad je već prekasno) sam uvjerena da se **do novca dolazi samo poštenim radom ili vlastitom oštromnošću**. “ - citat iz knjige Pinocchio

O AUTORU

Carlo Collodi umjetničko je ime talijanskog autora pravog imena Carlo Lorenzini. Rođen je 1826. godine u Firenci u obitelji oca kuhara i majke domaćice, koji su se doselili iz malog mjesta Collodija.

Radio je mnogo toga, pa je tako bio prodavač u knjižari, prevoditelj s francuskog, pisac komedija. Bio je veliki domoljub i borac pokreta za oslobođenje Italije. Neko se vrijeme bavio novinarstvom i politikom. Tek je sa navršениh 49 godina, 1875. počeo pisati za djecu i od tog se trenutka u potpunosti posvećuje dječjoj književnosti. Napisao je nekoliko knjiga: “Giannettino”, “Manuzzolo”, a “Pinocchio” ga je proslavio po cijelom svijetu. Priča je prevedena na mnoge jezike i proglašena “najvećom knjigom na svijetu”. Umro je 26. listopada 1890. godine.

Izvor o autoru: www.lektire.hr

Ovaj Projekt financiran je iz proračuna Grada Zagreba